

Landslaget for offentlige pensjonister

Arbeids- og sosialdepartementet

Postboks 8019

0030 Oslo

Oslo 07.10.14

Forslag om ny minstegrense for rett til medlemskap i Statens pensjonskasse mm

Høringsnotat av 09.07.2014

Bakgrunn

Forslaget er en oppfølging av arbeidsrettens dom av 21. juni 2013 hvor en fant at minstegrensen for medlemskap i kommunal tjenstepensjonsordning var diskriminerende og dermed ulovlig.

Minstegrensen for medlemskap var i tariffavtalen satt til 14 timer per uke. For SPK, pensjonsordningen for sykepleiere og pensjonsordningen for apotekvirksomhet er ordningene lovfestede, men i stor grad parallelle med de kommunale ordningene.

Arbeidsrettens vurdering var at en kunne ha en nedre grense når dette var nødvendig for å oppnå et saklig formål og ikke var uforholdsmessig inngripende overfor de som blir berørt. Retten fant at en nedre grense på 14 timer per uke var for høy og dermed diskriminerende. Retten tok ikke stilling til hvilke lavere grenser som kunne godtas, en mente dette måtte forhandles mellom partene. Fagforbundets krav om en nedre grense på 20 prosent stilling ble derfor ikke behandlet.

For kommunesektoren innebærer arbeidsrettens dom at det fra juni 2013 ikke er noen nedre grense for medlemskapet. Dette er videreført i årets tariffrevisjon.

Regjeringens forslag er at en for SPK, pensjonsordningen for sykepleiere og pensjonsordningen for apotekvirksomhet innfører en minstegrense på 20 prosent stilling. Dette diskuteres opp mot et alternativ hvor en ikke har noen minstegrense.

Kommentar til drøftingen

Ved å fjerne minstegrensen fullstendig vil en kunne få flere medlemmer med så lav stillingsbrøk at tjenestepensjonen samordnes bort, en står igjen med folketrygdens ytelser alene. En vil likevel ha fordeler av å være medlem, bl.a. knyttet til retten til uførepensjon ved lave uføregrader, etterlattepensjon etc, samt rett til å ta ut AFP også for lave inntekter.

Høringsnotatet drøfter ikke effekten av forslaget ved overgang til ny opptjeningsmodell i folketrygden, ut fra at nye regler for samordningen med ny folketrygd ikke er etablert. En vil komme tilbake til dette.

På side 14 i notatet heter det: *"I visse tilfeller kommer ikke alderspensjonen til utbetaling fordi pensjonen samordnes bort"*. Det er korrekt. Så kommer en passus som må være feil: *"Desto mer uheldig vil det være dersom innbetalingen innebærer at samlet pensjon fra folketrygden og tjenestepensjonsordningen blir lavere enn om vedkommende ikke hadde vært medlem av ordningen. Det skjer når samordningsfradraget er større enn økningen i bruttopensjonen."*

Slik er det ikke. Samordningen medfører fradrag i brutto tjenestepensjon, mens folketrygden utbetales fullt ut. Folketrygden påvirkes ikke av om en med lav stillingsbrøk blir medlem av pensjonsordningen. Bruttopensjonen fra tjenestepensjonsordningen vil ikke kunne bli negativ, samordningen kan maksimalt redusere den til null. Påstanden om at en kan komme lavere ut samlet sett ved å bli medlem av tjenestepensjonsordningen kan derfor ikke være riktig.

Uansett om departementet her trår feil er hovedpoenget at det er uheldig at en ny ordning uten minstegrense vil gi et økt antall nullpensjonister. Dette vil i stor grad begrenses ved en ny og lavere stillingsgrense for medlemskapet.

Valget av 20 prosent som nivå på den foreslåtte minstegrensen begrunnes ut fra at dette er nedre grense også for private tjenestepensjoner, både for obligatorisk tjenestepensjon og for de ulike frivillige ordningene. Det vises også til at Fagforbundet reiste dette som krav overfor arbeidsretten.

Vi mener ut fra dette at forslaget om en minstegrense på 20 prosent er fornuftig.

Implementering

Høringsnotatet foreslår at endringen iverksettes fra 1. januar 2015, men vil vurdere dette nærmere ut fra mottatte innspill.

Notatet viser til overføringsavtalen og behovet for at ordningene er mest mulig felles i statlig og kommunal sektor. Så heter det: *"Departementet legger derfor til grunn at det vurderes tilsvarende endringer i de kommunale tjenestepensjonsordningene dersom rett til medlemskap i de lovfestede offentlige tjenestepensjonsordningene settes til 20 prosent av full stilling i tråd med forslaget her"*.

Den vanlige metoden for å håndtere endringer som påvirker både statlig og kommunal sektor er at det gjennomføres en felles forhandlingsrunde med organisasjonene på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Resultatet av slike runder implementeres deretter lovveien for statens del og i det etterfølgende tariffoppgjør for kommunesektorens del. Det vil virke uthulende på forhandlingsretten i kommunal sektor om en etablerer en standard om at staten først vedtar sine endringer lovveien og

forventer at etterfølgende forhandlinger i kommunesektoren reduseres til å ta et kopiavtrykk av statens oppsett.

Vi vil derfor be om at det raskt tas en runde med aktørene på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden slik at en får etablert en felles løsning. Denne vil da kunne implementeres i tariffoppgjøret 2015 og som lov for statens del. Dette er et mellomoppgjør, men ved en framforhandlet enighet skulle dette ikke være noe problem. En vil da kunne iverksette endringene fra 1. mai 2015 i begge sektorene.

Det er et problem at en i dag har en ordning med et ulovlig høyt stillingskrav i statlig sektor og null stillingskrav i kommunal sektor. Det blir fortsatt et problem om en endrer stillingskravet til 20 prosent i statlig sektor fra 1. januar 2015 og fortsatt har null stillingskrav i kommunal sektor. Den beste veien å gå, ut fra både forhandlingsmessige og implementeringsmessige grunner, er derfor å ta en prosess som kan samkjøre disse endringene. Vi vil tro at det i denne saken ikke burde være vanskelig å oppnå enighet.

Med hilsen

Isak Rosenvold (sign)

Styreleder

Karin S Woldseth(sign)

Daglig leder